

MATERIAL DE TREBALL DE L'EXHORTACIÓ APOSTÓLICA EVANGELII GAUDIUM EN VISTES A LA REVISIÓ DEL PLA PASTORAL DIOCESÀ

Justificació

Hem de revisar un Pla Pastoral que ens va ocupar el treball pastoral d'un any i va ser presentat fa quasi dos anys? Crec que és just respondre aquesta pregunta per justificar el treball que us proposem.

El nostre Pla Pastoral, com *l'Evangelii Gaudium*, “té un sentit programàtic i conseqüències importants” (EG 25). És un itinerari concret per a realitzar el projecte de la nova evangelització a la nostra diòcesi. Però, ha de tenir en compte allò que el Papa Francesc diu en el gran pla pastoral del seu pontificat: “en aquesta exhortació vull dirigir-me als fidels cristians per a invitar-los a una nova etapa evangelitzadora [...] i indicar camins per a la marxa de l'Església en els pròxims anys” (EG 1). Hem de revisar el nostre Pla a partir del que proposa el Papa per a tota l'Església universal.

Pauta per al treball

Proposem, doncs, la lectura de les parts de l'Exhortació que considerem més importants i, sobretot, més decisives per la revisió del Pla Pastoral. En cap cas, però, volem dirigir l'estudi del document vers uns determinats apartats; el nostre desig és que tothom llegeixi íntegrament el text i descobreixi ben lliurement les intuïcions que ell consideri més importants per a aquesta revisió.

Hem identificat cinc claus en l'Exhortació que estan poc o gens presents en el nostre Pla Pastoral. Per ordre de major a menor importància són aquestes:

1. L'espiritualitat dels evangelitzadors (Cap. V)
2. L'opció evangelitzadora preferencial pels pobres (Cap. IV)
3. La reforma de les nostres estructures pastorals (Cap. I)
4. L'acompanyament dels agents pastorals (Cap. II)
5. El diàleg amb el món, la cultura, els altres cristians i els altres creients (Cap. IV)

1. L'espiritualitat dels evangelitzadors (Cap. V)

El Papa, per “encoratjar i orientar en tota l’Església una nova etapa evangelitzadora, plena de fervor i dinamisme” (EG 17), proposa que tot batejat sigui “un agent evangelitzador, [...] perquè si un de debò ha fet una experiència de l’amor de Déu que el salva, no necessita gaire temps de preparació per sortir a anunciar-lo” (EG 120). Demana que tots els evangelitzadors s’obrin “sense por de l’acció de l’Esperit Sant” (EG 259). Ell ho diu amb la contundència amable que el caracteritza: “Una evangelització amb esperit és molt diferent d’un conjunt de tasques viscudes com una obligació feixuga que simplement es tolera [...]. Com voldria trobar les paraules per encoratjar una etapa evangelitzadora més fervorosa, alegre, generosa, audaç, plena d’amor fins a la fi i de vida contagiosa! Però sé que cap motivació no serà suficient si no crema en els cors el foc de l’Esperit [...], ja que Ell és l’ànima de l’Església evangelitzadora” (EG 261).

El primer que us proposo de llegir són els darrers números – del 259 al 288 – de l’Exhortació. Hi trobareu “algunes reflexions sobre l’esperit de la nova evangelització”.

a. En les darreres Jornades sacerdotals, el ponent, ens parlava de treballar durant 2 ó 3 anys amb la gent de missa de cada diumenge per esdevenir, tots, deixebles missioners. El nostre pla pastoral planteja crear un grup d’oració parroquial. Un bon grup de parròquies l’han promogut a través de diverses metodologies: lectio divina, adoració eucarística, ... Durant aquest darrer curs, hem descobert un recés de gran intensitat espiritual que s’anomena Recés d’Emaús. Un capellà demana que promoguem els Exercicis Espirituals ignasians en la vida ordinària. Segur, però, que entre tots podem trobar altres mitjans. **Quins espais i mitjans hem de crear per a que molts batejats visquin “el trobament personal amb l’amor de Jesús que ens salva” del qual el Papa ens parla als números 265-267?**

b. Tenim una llarga experiència d’allò que llegim sota l’epígraf “el gust espiritual de ser poble” (EG 268-274). Potser, però, a alguns ens manca adquirir la mística que conté: “desenvolupar el gust espiritual d’estar prop de la vida de la gent”, experimentar “el goig missioner de compartir la vida amb el poble fidel a Déu tractant d’encendre el foc en el cor del món”. **Què podem fer per suscitar aquesta mística de l’encarnació i de la missió?**

c. El Papa parla d’una missió que es desenvolupa des de la confiança en “l’acció misteriosa del Ressuscitat i del seu Esperit”, que es

visibilitza en la intercessió missionera i que s'aprèn a l'escola de Maria (EG 275-288). Es tracta de reconèixer realment que som instruments, que “la missió no és un negoci ni un projecte empresarial, no és tampoc una organització humanitària, no és un espectacle” (EG 279). El Papa indica el camí per posar-nos en mans de Déu: “deixar-se portar per l'Esperit, renunciar a calcular-ho tot i controlar-ho tot, i permetre que Ell ens il·lumini, ens guïi, ens orienti, ens impulsi cap on Ell vulgui” (EG 280). **Com fomentar una cultura de l'abandó confiat en Déu individualment i comunitàriament?**

2. L'opció evangelitzadora preferencial pels pobres (Cap. IV)

Un dels punts forts i novedosos de l'Exhortació és la vinculació entre evangelització i treball amb els pobres - capítol IV *La dimensió social de l'evangelització* -. Us proposo llegir els dos primers apartats – del n.º 176 al 216 -. Us en destaco algunes “perles” i us proposo algunes preguntes que us ajudin a concretar els canvis que crec que hem de fer al nostre pla pastoral en relació amb aquest tema.

a. Hem de reconèixer que les apostes evangelitzadores del nostre Pla Pastoral no tenen en compte la dimensió social que planteja el Papa. És veritat que entenem que “el kerygma té un contingut ineludiblement social” (EG 177), però, malgrat reconèixer “l'íntima connexió que existeix entre evangelització i promoció humana” (EG 179), a la nostra diòcesi, evangelització i caritat no van de bracet. Més aviat sembla que per una banda Caritas tendeix a entendre's a si mateixa com un programa d'assistència i de promoció social. I per una altra, els promotors d'accions evangelitzadores no sembla que prioritzin l'adreçar-se als pobres. Hem d'apostar per unir caritat i evangelització! **Teniu alguna idea?**

b. El pla pastoral demana que Càritas camini “vers el descobriment de la dimensió evangelitzadora” i procuri “que els usuaris lliurement esdevinguin germans”. Aquestes dues intuïcions de Càritas - dimensió evangelitzadora i lliurament al bé integral del pobre - reben una llum i un impuls quan llegim a *l'Evangelii Gaudium*: “Per a l'Església l'opció pels pobres és una categoria teològica [...] És necessari que tots ens deixem evangelitzar per ells. La nova evangelització és una invitació a reconèixer la força salvífica de les seves vides i a posar-los al bell mig del camí de l'Església” (EG 198); “El nostre compromís no consisteix exclusivament en accions

o programes de promoció i assistència; el que l'Esperit mobilitza no és un desbordament activista, sinó abans que res una atenció posada en l'altre [...]. Aquesta atenció amant és l'inici d'una veritable preocupació per la seva persona, a partir de la qual desitjo buscar efectivament el seu bé. [...] Únicament això farà possible que 'els pobres, en cada comunitat cristiana, se sentin com a casa'" (EG 199). El darrer punt del nostre Pla Pastoral ha de canviar. Ha de tenir una més gran prioritat i ha de desenvolupar de manera concreta les intuïcions de l'Exhortació papal. **Intenteu fer una proposta en aquest sentit.**

c. Un dels fragments més clarividents d'aquest apartat de *l'Evangelii Gaudium* és el núm. 200: "vull expressar amb dolor que la pitjor discriminació que pateixen els pobres és la falta d'atenció espiritual". Hem de replantejar-nos el nostre treball evangelitzador i el nostre treball caritatiu. Simultàniament amb aquest treball de revisió ja ha aparegut una proposta que va en aquesta línia, és "L'Església que surt". Sinó la coneixeu us convido a que l'estudieu a partir del dossier annex. **Manifesteu el vostre judici sobre aquesta proposta per a unir caritat i evangelització.**

d. El Papa no oblida que la dimensió social de l'evangelització no pot reduir-se a "plans assistencials, que atenen certes urgències". Cal "resoldre les causes estructurals de la pobresa" (EG 202). El Papa planteja una reforma profunda del sistema econòmic: "El creixement en equitat exigeix [...] decisions, programes, mecanismes i processos específicament orientats a una millor distribució dels béns, a una creació de fonts de treball, a una promoció integral dels pobres que superi el mer assistencialisme" (EG 204). Tot i reconèixer, el paper determinant dels polítics, dels empresaris i del món financer, invita cada comunitat cristiana a aportar el seu granet de sorra (EG 206-207). **Tenint present el treball que hem començat a fer a la diòcesi en clau de cristianisme social, creieu que convé introduir aquest tema en el Pla Pastoral? Quins objectius i quin itinerari creieu que ens hem de marcar?**

e. Finalment, el Papa recorda que el món dels necessitats és molt ampli i, per tant, l'acció caritativa de l'Església ha d'eixamplar-se als sensesostre, toxicodependents, refugiats, pobles indígenes, ancians, emigrants, víctimes de l'explotació laborals, sexual, infantil, dones que pateixen situacions d'exclusió, maltractament i violència, els nonats (EG 210-213). **Potser hem de destinar algunes de les rectories a atendre persones d'aquests perfils?** Calen però

persones que sentin una vocació cristiana a l'acolliment i a l'acompanyament envers les persones que viurien en aquests pisos. **Així com fa anys vàrem començar el projecte de treballadors apostòlics vocacionats, veieu oportú començar un projecte de treballadors socials vocacionats?**

3. La reforma de les estructures pastorals (Cap. I)

Ja he afirmat que la invitació del Papa per a “que totes les comunitats procurin posar els mitjans necessaris per a avançar en el camí d’una conversió pastoral i missionera, que no pot deixar les coses com estan” (EG 25) ha omplert de goig el meu cor de pastor. El nostre pla pastoral està en clara sintonia amb el somni d’una “opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en una via adequada per a l’evangelització del món actual més que per a l’autopreservació” (EG 27).

En les darreres Jornades sacerdotals, el ponent insistia que “les nostres parròquies i bisbats tenen masses estructures” que dificulten l’aposta pastoral per una concentració missionera. Plantejava la necessitat de “concentrar i simplificar estructures per evitar el cansament psicològic i pastoral dels agents”. En un temps en el que “majoritàriament l’evangelització passa i passarà per la conversa tu a tu, atenta, amable”, en un temps en el que els sacerdots han de prioritzar “l’acompanyament dels qui s’obren al camí de fe i als agents de pastoral laics”, cal descarregar el clergat de presències i tasques en estructures que porten a l’activisme i que no apunten de veritat a l’evangelització.

Us proposem, doncs, de llegir aquest capítol I – n°. 19 – 49. Cal fixar-se d’una manera especial en el segon apartat “Pastoral en conversió” que invita a la reforma d’estructures. No ens sembla necessari aturar-nos en el tercer apartat ja que en general, els pastors i laics més preparats de la diòcesi, comparteixen i tenen en compte en la seva acció evangelitzadora la gradualitat i jerarquia de veritats doctrinals. Us invitem, en canvi, a deixar-nos qüestionar per algun punt dels apartats quart i cinquè que crec que ens exigeixen alguns canvis.

a) El Pla pastoral defineix la parròquia com l’estructura bàsica d’evangelització. Coincidim amb el Papa quan diu que “la parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat”, però “hem de reconèixer que la crida a la revisió i renovació de les parròquies encara no ha donat suficients fruits de

cara a fer que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió, i s'orientin completament a la missió" (EG 28) Tenim parròquies que des de fa temps estan en plena renovació missionera, però també d'altres que viuen una situació d'estancament. Ajudar a aquestes darreres, especialment quan el rector es troba sol, demana un petit equip que acompanyi i ajudi el rector. **Què us sembla que hem de fer?**

b) Malgrat la purificació estructural que patim a causa de la secularització, encara "hi ha estructures eclesials que poden arribar a condicionar un dinamisme evangelitzador" (EG 26). Cal fer un discerniment sobre les festes d'aniversari, enterraments, festes populars en decadència. Cal replantejar la presència dels rectors en estructures d'institucions civils - residències geriàtriques, fundacions educatives, revistes, patronats culturals -. El més fàcil és no canviar res i anar fent. "La pastoral en clau de missió pretén abandonar el còmode criteri pastoral del 'sempre s'ha fet així'. Invito tothom a ser audaçs i creatius en aquesta tasca de repensar els objectius, les estructures, l'estil i els mètodes evangelitzadors de les pròpies comunitats" (EG 33). **Quines tradicions no ens queda més remei que canviar i quines presències en institucions civils hem de reduir? On és irrenunciable continuar presents?**

c) Des de l'inici del meu ministeri pastoral he prioritzat allò que el papa ens demana: "El bisbe [...] en la seva missió de fomentar una comunió dinàmica, oberta i missionera, haurà d'encoratjar i procurar la maduració dels mecanismes de participació que proposa el Codi de Dret Canònic i altres formes de diàleg pastoral, amb el desig d'escoltar tothom i no solament alguns que li amanyaguin les orelles" (EG 31). Poc a poc, s'han anat incrementant els espais d'encontre, de diàleg i de consulta del bisbe amb els preveres i amb els laics. El curs vinent, en motiu de l'any de la vida consagrada, el bisbe vol incrementar aquests espais amb els consagrats. Tot això no vol dir que no es pugui millorar. **Teniu més propostes?**

d) El Papa alerta sobre el risc pastoral de viure en una actitud d'exigència respecte als que s'apropen a l'Església. Tem l'actitud d'aquells pastors que ni reconeixen ni respecten la progressivitat que sovint acompanya un procés de conversió (EG 44). Demana una tasca evangelitzadora que procuri "sempre comunicar millor la veritat de l'Evangelí [...], sense renunciar a la veritat, al bé i a la llum que pugui aportar quan la perfecció no és possible. Un cor missioner [...] no renuncia al bé possible, encara que corri el risc de tacar-se

amb el fang del camí” (EG 45). Sabem del ‘tacar-vos amb el fang del camí’, de molts capellans, moguts per la voluntat d’estar al costat d’aquelles persones que ferides per les circumstàncies de la vida no poden acollir de cop tota la veritat de l’Evangeli. Recorrem, però, l’esforçat camí de l’acompanyament fet de misericòrdia i de veritat? Potser ens cal una humil escola pràctica per aprendre la gradualitat pròpia d’una pastoral evangelitzadora. **Què us sembla la idea?**

e) El Papa, en l’apartat cinquè “Una mare de cor obert”, parla de tres signes concrets per mostrar l’apertura de l’Església a tothom: “tenir els temples amb les portes obertes a tot arreu, [...] participar d’alguna manera en la vida eclesial” i facilitar l’accés al baptisme i a l’eucaristia. Els dos primers són senzills el darrer és més complex. Crec que la clau està en una cultura de l’acolliment que va més enllà de l’actitud del rector. A França han desenvolupat estructures i formes d’acollida. **Creieu interessant i eficaç de dur a terme alguna experiència pilot?**

Cada cop apareixen més casos de peticions de confirmació i de baptismes, normalment associades a la petició de casament. Disposem en algunes parròquies i a la diòcesi de mètodes òptims per a realitzar el primer anunci i propiciar la primera conversió. Potser hem de pensar, en la línia del que diu el sant Pare, en una fórmula senzilla per a fer més realitzable el catecumenat. El ponent de les Jornades Sacerdotals ens presentava l’experiència de l’església de Mallorca, basada en la catequesi personalitzada a través de dos fidels de l’eucaristia dominical i del seu acompanyament a la celebració del diumenge.

Com ho veieu?

4. L’acompanyament dels agents de pastoral (Cap. II)

“En aquesta Exhortació només pretenc aturar-me breument, amb una mirada pastoral, en alguns aspectes de la realitat que poden aturar o afeblir els dinamismes de renovació missionera de l’Església, sigui perquè afecten la vida i la dignitat del Poble de Déu, sigui perquè incideixen també en els subjectes que participen d’una manera més directa en les institucions eclesials i en tasques evangelitzadores” (EG 51)

a) Coneixem bé les dificultats i els desànim dels pastors i dels laics més compromesos. Estem molt acostumats a demanar ajuda i poc a acompanyar els col·laboradors. Amb el Papa, “reconec que

necessitem crear espais motivadors i guaridors per als agents de pastoral”. En aquest punt es va insistir en les darreres jornades: en una pastoral en clau de missió, els preveres haurien de concentrar les energies ministerials en l’acompanyament dels agents de pastoral. **Us sembla que caldria una formació específica en l’acompanyament personal per a sacerdots i laics més compromesos?**

b) El Papa vol “cridar l’atenció sobre algunes temptacions que particularment avui afecten els agents pastorals”. Moltes de les temptacions que analitza el Papa potser les veiem lluny, però no està de més fer-ne un examen de consciència:

- “un estil de vida que porta a aferrar-se a seguretats econòmiques, o a espais de poder i de glòria humana” (EG78-80)
- la accídia egoista (EG 81-83)
- el pessimisme estèril (EG 84-86)
- l’aïllament, la privacitat còmoda (EG 87-92)
- mundanitat espiritual (EG 93-97)
- la guerra entre nosaltres (EG 98-101)

Pensem, però, que podem fer per lluitar contra la darrera!.

b) El Papa valora la importància del paper dels laics (EG 102) i demana fer passes per a permetre que les dones participin en els àmbits de presa de decisions en l’Església (EG 103). La nostra diòcesi ha fet passes molt importants en aquest sentit però, **què hem de fer més?**

c) El Papa diu que “no he intentat oferir un diagnòstic complet, però invito les comunitats a completar i enriquir aquestes perspectives a partir de la consciència dels seus desafiaments propis i pròxims” (EG 108). **Ben lliurement, manifesteu aquells altres elements del nostre context cultural i de la nostra vida intraeclesial que hem de tenir en compte.**

5. El diàleg social com a contribució a la pau (Cap. IV)

Molt sovint ens queixem del clima de crispació i de conflicte que regna en el món i que, també a petita escala, infecta la nostra vida social. Com diu el Papa: “l’evangelització també implica un camí de diàleg” (EG 238).

El Papa assenyala tres camps de diàleg concrets: “el diàleg amb els Estats, amb la societat – que inclou el diàleg amb les cultures i amb les ciències – i

amb altres creients que no formen part de l'Església catòlica" (EG 238). Si mirem la nostra societat ens adonem que en aquests tres camps estem vivint fenòmens molt nous que fan especialment rellevant la crida del Papa. Us proposo de llegir l'apartat IV, el diàleg com a contribució a la pau, - del n.º 238 al 258 -.

a) A nivell polític, hem de tenir present que "l'Església no té solucions per a totes les qüestions particulars. Però, juntament amb les diverses forces socials, acompanya les propostes que responguin més bé a la dignitat de la persona humana i al bé comú" (EG 241). Aquest criteri serveix per molts aspectes de la vida pública, però en la coyuntura actual cal aplicar-la al fenomen socio-polític més rellevant avui: el procés per a decidir el futur polític de Catalunya. Com a Església, no podem ignorar el que viu la nostra societat i els parers oposats que conviuen en la comunitat cristiana. El Bisbe diocesà, d'acord amb el document dels bisbes catalans *Al servei del nostre poble*, ha reconegut la legitimitat moral del "procés". **Creieu necessari un pronunciament més extens i clar sobre aquesta qüestió? Cal fer alguna cosa més per a fomentar aquest diàleg social i polític?**

b) A nivell cultural, vivim un temps de crisi, la fi de la modernitat i l'esclat de la postmodernitat ja ha arribat a tots els nivells socials. Malgrat, perviu un cert científisme, apareix la buidor i el vertigen que el materialisme hedonista provoca en les persones que ja no tenen cap experiència religiosa. Per això, prolifera la recerca de sentit en el mercat de les ofertes pseudoreligioses. Fa un parell d'anys vàrem promoure algunes edicions de l'Atri dels gentils. Tenint present l'aval del Papa Francesc al projecte (EG 257). **Penseu que hem de promoure una iniciativa anual?** Moltes persones busquen en la religiositat oriental i en ofertes esotèriques, perquè nosaltres no oferim propostes d'aprenentatge a l'oració, a la meditació, a l'ascètica i a la mística cristiana. Algunes iniciatives eclesials en aquesta direcció estan atraient persones que han explorat enmig d'aquestes propostes religioses o filosòfiques. Els cursos Alpha, els recessos d'Emaus i els cursos de l'Escola de Sant Andreu poden respondre a les recerques de moltes d'aquestes persones, **però algú té alguna idea genial en aquest sentit?**

c) A nivell religiós, hem passat en pocs anys d'una societat catòlica secularitzada a una societat plural religiosament. Quan parlem d'ecumenisme i de diàleg interreligiós no estem parlant d'un problema del centre d'Europa sinó d'un desafiament ben nostre.

La nostra església diocesana té un petit recorregut en aquests àmbits. En general, existeix una sensibilitat positiva envers el diàleg ecumènic i interreligiós. La delegació diocesana és molt activa i des de fa anys promou encontres ecumènics i interreligiosos. Ens consta també el treball d'algunes parròquies.

El Papa Francesc llança un desafiament ecumènic audaç i realista, una passa feta des d'on som, però que suposa un salt de qualitat en el treball en comú amb d'altres cristians: “Si ens concentrem en les conviccions que ens uneixen i recordem el principi de la jerarquia de les veritats, podrem caminar decididament cap a expressions comunes d’anunci, de servei i de testimoniatge” (EG 246). Tots teníem clar que podíem reunir-nos per a pregar i per a realitzar accions de caritat, però no pensàvem en la possibilitat d’anunciar junts la fe.

Aquesta invitació papal ens arriba després d’algunes experiències amb protestants ben boniques i esperançadores. **Us proposem de dibuixar un itinerari senzill per tal d’assolir, poc a poc, “expressions comunes d’anunci, de servei i de testimoniatge”.**

A nivell interreligiós, el Papa ens proposa començar amb “una conversa sobre la vida humana o simplement [...] estar oberts a ells, compartint les seves alegries i penes” i, poc a poc, quan el coneixement mutu ho permeti, concentrar “esforços entorn d’un tema específic”, per tal d’avançar en un procés de coneixement, acceptació, “purificació i enriquiment” (EG 250). Recorda, però, que aquest diàleg mai no ”ha de descuidar el vincle essencial entre diàleg i anunci” (EG 251). **Ja seria una gran passa que els rectors intentessin un encontre anual amb el responsable de la mesquita de la seva vila o ciutat. Ens ho proposem?**